

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

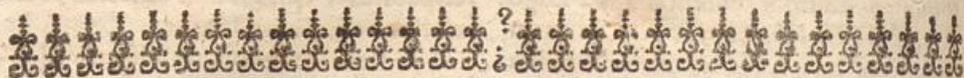
Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. II. Dissertationis IV. Articuli II. De vicio opposito justitiæ distributivæ
circa beneficia Ecclesiastica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

communitate vitiorem, &c. tunc illi, penes quos est administratio Reipublicæ, debent impostero communitè eligere digniores, excitare ad artium studia evocando viros doctos propositis magnis

præmiis, eisque, qui hætenus propositi fuerant, cum tamen mererentur promoveri, prævidentur de officiis, Lugocitatus sect. n. 49. & sequent.

§. II. Dissertationis IV. Articuli II.

De vitio opposito justitiæ distributiæ circa beneficia Ecclesiastica.

557. **E**X Beneficijs sunt alia curata, alia non curata, seu simplicia; his non est annexa cura animarum; curata sunt, quibus incumbit circa animarum id est, potestas ligandi, & solvendi in foro interno, cæteraque Sacramenta ministrandi nomine proprio, & ex obligatione obtenti Beneficij c. *extirpanda* 30. §. *qui verò de præbendis & dignitat.*

Ex curatis quædam sunt præmiæ ferè cum jurisdictione fori externi eis annexa subdivisa in majora, & minora. Majora sunt Episcopatus cum Reliquis Episcopatu sublimioribus; Minora sunt Reliquæ dignitates Episcopo inferiores, ut Præposituræ, saltem in Germania Abbatia aut Prælaturæ Regulares, Prioratus, Guardianatus, Rectoratus, præsertim autem Provincialatus & Generalatus.

Ex simplicibus quædam sunt majoris momenti, ad Cardinalatus, Canonicatus, Decanatus, Archidiaconatus, &c. Archidiaconus enim vi sui præcisè officij non est necessario Sacer,

dos, proinde qua talis non habet propriè curam animatum, etsi habeat potestatem in foro externo in animas nempe contentiosam.

Ecclesiarum Regimen esse onus Angelicis humeris formidandum testatur Trid. Sess. 6. c. 1. *reform.* Hinc Sess. 24. c. 1. *reform.* tanta inquit in promovendis ad Cathedrales, & Superiores Ecclesias est rei magnitudo, ut nunquam satis cautum de ea videri possit, cum *integritas præsidentium* verba sunt Trident. priore loco cit *salus sit subditorum.*

Quantum autem onus in conscientia incumbat ijs, qui concurrunt ad promotionem ad Episcopatum, & Cardinalatum declarat cit. Sess. 24. c. 1. *de ref.* inquit: *omnes & singulos ad promotionem præficiendorum operam suam præstantes alienis peccatis communicare, & mortaliter peccare, nisi quos illi digniores, & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, &c. præfici diligenter curaverint.*

558. Porro etsi Trident. cit. loco expresserit solum Promotionem ad Episcopatus, & Cardinalatus, extendendum, tamen est ad omnes curatos etiam inferiores ob identitatem rationis, quæ est anima legis, quisquæ enim Curatus est Pastor Ecclesiæ suæ, proinde incumbit illi onus, etsi non tantum ut prioribus, Angelis etiam reformandum, suadetque rationis identitas Cit. Trid. sitæ in hoc, ut meminerint (nempe promotores) *se nihil ad DEI gloriam & populorum salutem utilius facere posse, quam si Ecclesia Pastores idoneos promovere studeant, eosque alienis peccatis communicantes peccare mortaliter, nisi digniores Ecclesia præfici diligenter curaverint.*

Quidam, ut rigorem Tridentini emollicent, promotoresque liberarent ab onere promovendi, aut eligendi digniorem dummodo eligant dignum, interpretati sunt verba Concilij, quod, vel comparativus *digniores* sonet positivum, seu dignum, proinde excludat solum indignos, non autem præcipiat extra concursum, vel quod digniores sint præficiendi in concursu, tunc enim communis opinio contra Garziam apud Dominicum Viva ad proposit. 47. Innocent. XI. affirmat graviter peccari contra Iustitiam commutativam cum onere faciendæ restitutionis, si eligatur dignus omisso digniore.

Hæc interpretatio cum suis Authoribus debet nunc obmutescere ob proposit. cit. 47. quæ ita sonat: *Cum dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, nisi, quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicave-*

rint, ad Ecclesias promovent, Concilium vel primo videtur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum sumpto comparativo pro positivo, vel secundo locutione minus propriam ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos vel tandem loquitur tertio, quando fit concursus. Merito damnatur, quia ly digniores contra intentum Concilij detorquet ad aliud significandum, aut præceptum restringit ad casum concursus, Concilium loquitur ad mentem Innocent. III. c. unic. ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, non ex carnali affectu ait sed discreto iudicio, debuisti Ecclesiasticum beneficium in personam magis idoneam dispensare.

Ratio ex Thoma 2. 2. q. 63. art. 2. est, quod præterito digniore committatur acceptio personarum in re gravi contra iustitiam distributivam, beneficia enim sunt bona communia, & præmia meritorum: maiorque dignitas spectat ad bonum commune in curato beneficio, experientia enim constat teste Lugo hic *Disp. 35. n. 19.* Zelosum Pharoichum brevi tempero pietatem influere in omnes Parochianos, econtra uti n. 7. præmisit ex prætermisissis dignioribus sequi morum perversio nem in populo, vel peccandi licentiam, vel certè tepiditatem. Ex his.

559. Deduco primò ad munus Episcopale esse eligendus sub peccato mortali (idem est de Cardinalatu) ille, qui ponderatis omnibus est dignior. Deductio sequitur ex propositione damnata, & Trid. textu cit. probatur ulterius: si ad Episcopatum tot sunt necessariæ conditiones ut vix, & ne vix quidem inveniantur unus habens omnes, eligendus

est ex omnibus dignior, sed ad Episcopatum sunt necessariae tot conditiones, ut vix, & ne vix quidem inveniatur unus habens omnes, hæc minor constat ex Trid. *Sess. 24. c. 1. de ref. hoc tamen munus* (Episcopale) *inquit ejusmodi esse censet* (Synodus) *ut si pro magnitudine rei expendatur, nunquam satis cautum videri possit.* Nota *nunquam satis cautum, &c.* si enim aliquis inveniretur, jam aliquando satius cautum videri posset. Major autem argumenti est ex terminis. Ut autem sit peccatum mortale, necesse est, ut postpositus sit notabiliter dignior. Confirmatur dicta obligatio eligendi digniorem est juris naturalis, Carden. *Dissert. 28. ad damnatam propositionem n. 13.* Lugo *de just. Disp. 35. n. 12.* Dominic. Viva ad eandem proposit. *n. 9.* quia quando independentem à lege humana est necessitas eligendi digniorem, est obligatio ejusmodi juris naturalis, aut saltem positivi divini, sed independentem à lege humana est necessitas eligendi digniorem: hæc minor declaratur à Trid. cit. illis verbis: *nihil magis Ecclesia DEI esse necessarium, quam ut lectissimos tantum sibi Cardinales, & bonos maxime, atque idoneos esse Pastores singulis Ecclesijs praeferat.* Unde allegati Doctores colligunt, quod Trid. non imposuerit hanc obligationem quasi novam, sed declaraverit veterem manantem ex jure naturali.

560. Deduco secundò idem Trident. comprehendisse electionem omnium jurisdictionem quasi Episcopalem exercentium etiam Regularium, de quibus *n. 557. & seq. versu.* Porro et si gravitas enim Officij postulat digniorem,

nec excusari potest ab acceptione personarum, qui quodcunque beneficium confert minus digno omittit meritis dignioris. Viva *n. 10.* ubi de Regularibus etiam dat hanc rationem, quod Prælati Regularis, aut aliud curatum beneficium sæpe plùs conferat ad salutem animarum, quam Episcopatus tenuis. Hæc sententia per se loquendo vera est teste Lugo *Dispnt. 35. n. 55.* per se, inquit, quia per accidens consentit Palao excusanti à mortali eligentes dignum, quia, ait Palao, ratio militans pro Episcopatu, aut alio curato beneficio non militat in Prælati Regulari, quia hæc non est perpetua, & facillè potest occurrere incommodis mutando superiorem. Contra hanc rationem arguit Viva *n. 17.* nullam esse differentiam, si enim superior est dignus, non potest mutari; si non est dignior, nequit præcavere mala, quæ præcavisset dignior, non etiam obstat, quod Prælati non sit perpetua nam si licet primo triennio eligere dignum licebit etiam alio triennio, & sic deinceps perpetuare. Lugo per accidens excusat ex alia ratione, quod Prælati Regularis non debita sic ex justitia distributiva, non enim est instituta ex intentione etiam secundaria, ut præmium, cum Religiosi debeant fugere omnem ambitionem. Est ergo instituta solum ob bonum communis, & ut habeat bonos Prælatos, à quibus regatur, fieri tamen potest, ut aliqua communitas Religiosa adeo sit disciplinata, ut Prælati dignus neglecto digniore sine ullo periculo ei possit præfici. Contra hanc rationem sic insurgit Viva *n. 17.* in fine ostendens contra Lugo etiam peccari contra justitiam distributivam acceptando personas in di-

stri.

distributione Prælaturarum, quæ licet à Religiosis expectari non debeant, nec sint institutæ per se in præmium meritorum, nihilominus electores debent attendere ad merita Religiosorum, quoties id fieri potest absque præiudicio publicæ utilitatis, cum etiam ista præmia alijs sæpe addant calcas ad Regularem observantiam, & sæpe scandalizentur, si paribus cæteris negligatur dignior, cum sine acceptione personarum fieri non contingat.

561. Deduco tertio idem dicendum esse de promotione ad quavis beneficia curata etiam Parochialia, quisque enim curatus est pastor suæ Ecclesiæ, de quo vide *num. 558. in pr. Lugo n. 36. Carden. n. 33. cit. Viva.*

Deduco quarto Principes, quibus ex privilegio sedis Apostolicæ, ut Regibus Hispaniæ, Lusitanæ, Poloniæ, Ungariæ, Siciliæ, Galliæ jus nominandi seu præsentandi Episcopos permissum est (in Germania juxta concordata inter Nicolaum V. & Fridericum III. Imperatorem & Germaniæ Ordinarios penes Capitula retentum est jus, & vetus consuetudo eligendi Archi- & Episcopos, *Wiestner de Electione n. 15.*) sub eodem reatu mortali teneri nominare digniorem, *Wiestner de aetate & qualitate præficiendorum n. 60. Lugo n. 38. idque patet ex cit. c. 1. Trid. ibi: omnes & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcunque jus, quacunque ratione à sede Apostolica habent.*

Hæc ratio suadet id ipsum stringere habentes jus præsentandi titulo foundationis *Lugo num. 40. Carden. à n. 21.* Est quidem Patronum Ecclesiasticum teneri præsentare digniorem est certum ex

cit. *Trid. Sess. 6. 18. de ref. post medium.*

Ista obligatio est extendenda cum CC. DD. ad patronos laicos contra Lambertinum & alios apud *Wiest. de jure patronat. n. 136.* nam etiam hi operam suam præstant, & præstare debent eo modo, quo est necessarium Ecclesiæ. Nulla hic contraria consuetudo prævalere potest, utpote contraria juri naturali per *n. 559.*

562. Ex isto rigore non sequitur patronos, & Reges mille scrupulis implicari, quia ut notat *Lugo n. 7. Sanch. Lib. 2. Consil. c. 1. dub. 12.* Elector non tenetur per orbem exquirere digniores, sed ex his, quos habet in promptu. Rex igitur secundum Sanchez satisfacit si ex sibi à Secretario, aut alio viro fidei oblatis seligat meliorem. Optimum foret imitari Philippum II. Regem Hispaniarum, qui in singulis Regni Urbibus habebat viros Zelo, & Religione claros, à quibus Secreto monebatur de moribus Ecclesiasticorum. Has informationes secretissimè occultabat, ac secundum eas, dum beneficium vacabat, conferebat digniori, nec cogitanti, nec oblato, nec commendato Regi, alios autem repellebat adjectâ quandoque ratione, quod non essent Eleemosinarij, aut quod essent nimij in commodis corporis. Hæc industriâ effecit, ut tunc præessent Ecclesijs Præsules suppres Episcopis primitivæ Ecclesiæ. Licet autem inquit *Lugo Princeps* non obligetur ad diligentiam ad eò exactam, debet tamen eligere meliorem ex moraliter possibiliibus.

Dices *Trid. Sess. 7. cap. 3. de ref.* contentum est personis dignis: *Inferiora*
U u u 2 ra,

ra, inquit: beneficia Ecclesiastica præsertim curam animarum habentia personis dignis, & habilibus conferantur: Et cit. Sess. 24 c. 18. de ref. facit differentiam inter Patronum laicum, & Ecclesiasticum, huic obligat ad præsentandum digniorem, præsentatum autem à laico admittit, dummodo præsentatus reperiat idoneus, ergo si Trident. non obligat laicum ad nominandum digniorem, nec nos tantum onus ei imponere debemus.

Respondeo Trident. cit. c. 3. loqui cum præcisione à concursu dignorum cum dignioribus vultque præfici dignos ex quo non sequitur, quod si patronus inter plures advertat unum cæteris digniorem, quod hunc possit præterire salvâ conscientia ob ea quæ solide deducta sunt à n. 560. Cur autem in c. 18. non expressè obligat laicum patronum ad præsentandum meliorem. Respondeo id factum ad vitandas lites, quæ cum patrono excitarentur sub prætextu non præsentati dignioris, Carden. n. 38. cæterum ut notat Lugo num. 43. eos non liberat ab onere præsentandi digniorem, cum hoc sit de jure naturæ, sed totum iudicium in gratiam foundationis relinquit Patronis.

563. An præteritus rigor sit extendendus etiam ad collationem, & præsentationem beneficiorum simplicium, seu quibus cura animarum non annectitur, in utraque partem acriter disceptatur tum jure tum ratione. Negans allegat pro se C. grave nimis 29. de præbend. & dignit. ubi generaliter disponitur, idoneos esse assumendos, consonat Trid. Sess. 7 c. 3. de ref. proximè cit. cui non contradicit Sess. 24.

c. 1. & 18. de ref. quia hic agit de curatis.

Ratio etiam est, quod muneri præcipuo, quod est recitare officium divinum aequè satisfiat per dignum. Confirmatur ex consuetudine & præxi Prælatorum sine remorsu conscientia conferentium simplicia dignis omissis dignioribus, ita Navarra de restit. lib. 2. c. 2. n. 172. Cardenas ad Proposit. 47. n. 6. censet probabiliter excusari à mortali sic præficientes (secus à veniali secundum pleiòsque contra Navar. & Dian. quorum opinionem vocat Carden. probabilem) Lugo Disp. 35. n. 20. & 47. Less. lib. 2. de just. c. 34. dub. 14. hi tamen duo limitant, nempe dum semel aut iterum dignior negligitur, aliàs graviter læderetur Ecclesia ex ordinaria, seu frequentata digniorum præteritione.

Affirmativa nititur primò c. fin. de offic. Custodis, ubi ad non curatum officium Custodia jubentur assumi meliores & sanctiores, & c. unic. ut Ecclesiastica beneficia sine diminut. post medium Innocent. III. rescribens Archiepiscopo mediolan. Debuisse, inquit, Ecclesiasticum beneficium & officium (nempe Cancellaria quales estimplex Wiestn. de etate, & qualitate præficiendorum n. 65) in persona magis idonea dispensare. Secundò ratione tum quoad secundum S. Thom. 2. 2. q. 63. Art. 1. & 2. Collatio facta digno omissa digniore sit acceptio personarum ex genere suo graviter opposita justitiæ distributiæ sita in eo, quod collator non respiciat motivum justitiæ, seu merita, sed aliam qualitatem ad rem impertinentem, ut consanguinitatem, aut amicitiam, tum quod etiam beneficia

cia simplicia saltem secundo sunt præmia meritorum, à quibus multum pendet decor, dignitas Ecclesiæ, ac pulchritudo cultus Ecclesiastici, quem collatores promovere tenentur. Hæc sententia est præferenda *Wiest. num. 65.* Vasq. Palao præsertim in beneficijs magni momenti, ut Cardinalatu, &c. vid. *n. 557. vers. Ex simplicibus.*

564. Ad argumenta negativæ sententiæ respondeo jura contenta dignis intelligenda esse relativè ad indignos, de quibus agunt, secus ad digniores; aut pro foro externo, in quo sustinetur collatio facta digno ad vitandas lites, & calumnias, *Navarr. in Manual. c. 17. n. 72.* ex *S. Thoma Art. 2. ad 3.*

Ad rationem Respondeo non sufficere, quod æque possit recitare divinam officium, hoc enim non sufficit, ut satisfiat iustitiæ distributiæ.

Ad Confirmationem dico proxim posse excusari ob probabilitatem contrariæ sententiæ (quam nec *Dominicus Viva num. 10.* etsi in hac materia sit valdè rigidus, negat spectatâ auctoritate extrinsecâ relate ad aliquos casus, quos perpendit *Lugo Disput. 35. sect. 4.* extrinsecâ, inquam, quia spectata ratione ab intrinseco censet oppositam non rationabilem videri) deinde sæpè excessus est dubius, aut non notabilis, aut causæ aliæ interveniunt deobligantes ab onere conferendi digniori: ipsæque *Viva n. 15.* in beneficijs simplicibus levioris momenti excusat à mortali ob parvitatem materiæ.

565. Imò nulla erit culpa si beneficium simplex sit de genere eorum, quæ non spectant ad debitum Ecclesiæ ordi-

nem, & decorem, ut erecta Capella pro familiæ sepultura cum redditibus pro Capellano; item Ecclesia Collegiata dotata redditibus pro Canonicis; pro his institutio, aut præsentia digni sufficit, *Lugo n. 47.* secus si beneficia simplicia sint ex illis, quæ ex se aliquo modo sunt necessaria ad debitum Ecclesiæ ordinem, & cultum ut Canonicatus, & dignitates in Capitulo Cathedrali: uti & illa beneficia, quibus ali possint Sacerdotes necessarij ad celebrandum, & interveniendum fidelibus: talia enim necessaria sunt, quæ, si non essent fundata à fidelibus, Episcopis incumberet onus erigendi exigendo decimas, aliasvè contributiones à fidelibus *Lugo n. 46.* Ad talia communiter sunt assumendi digniores, idem *n. 20. & 47.*

Concordant autem Canonistæ apud *Wiest. à n. 55.* licitè omitti digniorem, quando hic caret qualitate requisitâ à fundatore, aut alio speciali jure, quia jus jubet observari conditiones fundationi insertas, *Trid. Sess. 25 c. 5. de ref.*

Secundò vocari potest Domesticus, id est, ex gremio dignus ad Prælaturam omisso extraneo digniore *S. Thom. 2. 2. q. 63. Art. 2 ad 4.* censens quod talis sit magis dilecturus Ecclesiæ, proinde censet fore meliorem.

Ultra ea, quæ *n. 562.* annotavi pro Principibus præsentantibus addo ex *Lugo num. 48.* ubi tres classes beneficiorum distinguit; Primam Episcopatus, secundam beneficiorum curatorum, tertiam beneficiorum simplicium. His classibus semel constitutis non est, inquit, nimis curandum, quod hic, aut ille prius eligatur, cum possint alij

prudentes reservari ad alia similia beneficia, & fortasse meliora cito vacatura. Nec magnum Ecclesie incommodum timeri potest, quod paulo ante hic, quam ille alius, qui fortè dignior est, praeferatur. Item possunt beneficia simplicia conferri adolescentibus bonæ in-

dolis, & expectationis, quibus progredi possint in suis studijs, reddique aptiores ad majora munia, si enim digniores & æque boni censeari possunt, ac alij magis provectæ ætatis, de quibus in futurum non multum sperari potest.

§. III. Dissertationis IV. Articuli II.

Continuatur materia de vitio circa beneficia Ecclesiastica.

566. **Q**uaeres primò, quis censendus indignus? quis dignus? quis dignior? Respondeo indignum censeari, cui aliqua, aut plures qualitates jure ad ministerium requisitæ defunt; dignum è contra beneficio esse illum, cui nulla qualitas à fundatore, jure, aut statuto speciali postulata deficit. Unde est ille dignior, in quo qualitates illæ percellunt, ita ut pensatis omnibus judicetur aptior, & utilior beneficio, ita communis apud Pirhing *de prabend. & dignit. num. 98.* Quare dignitas hæc, ejusque majoritas non est absoluta, sed respectiva videlicet faciens personam utiliore tali beneficio, & ideo potest minus sanctus ob majorem doctrinam, prudentiam & experientiam esse aptior huic Ecclesie, quam sanctior & minus Doctus. Contra ex circumstantijs Ecclesie fieri potest, ut minus Doctus ob integritatem morum sit fructuosior futurus.

Hinc licitè confertur beneficium pinguius minùs digno, digniori verò magis tenue, quando hoc exigit majorem industriam à minùs digno non sperandam.

Pariter beneficia curata, quibus est annexa jurisdictio fori externi conferenda sunt potius Theologis Juristis, quam non juristis nam ob munus judicis est necessaria Canonum notitia.

Econtra Theologus est dignior Jurista beneficio curato carente foro externo, uti est Parochiale.

Item quandoquè major nobilitas, & potentia secularis præferenda est majori doctrinæ, aut prudentiæ, ut si beneficium poscat majorem resistantiam adversus improbos.

Ex his sequitur, quod præterito digniore sit eligibilis minus dignus, quando hic creditur magis utilis, quia aut est magis sedulus, aut magis expertus, aut est indigena, & residebit, è contra prædenter